

Rés a kínai falon

2010 október 27. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

A pekingi hatóságok ösztüzet zúdítottak a Nobel-bizottságra, mert a testület egy bebörtönzött kínai emberjogi aktivistának ítélte a békedíjat.

Közben a kommunista párt legfelsőbb köreihez tartozó személyek nyílt levélben szálltak síkra az emberi jogokért, a

cenzúra eltörléséért.

"Egyetlen ország sem engedheti meg magának, hogy rosszban legyen velünk" - mondta a Kínai Kommunista Párt külügyi bizottságának elnöke 1989-ben, miután a hadsereg tankokkal taposta el a Tienanmen téren a demokráciát követelő tüntetőket. A politikus azért ragadtatta magát a kijelentésre, mert a véres tömegoszlatást a világ majdnem mindegyik jelentős állama keményen bírálta.

Most is valami hasonló történt, amikor Liu Hsziao-pónak, a 11 éves börtönbüntetését töltő kínai polgárjogi aktivistának ítelték a Nobel-békedíjat. Barack Obama amerikai elnök, Angela Merkel német kancellár, és Václav Havel volt cseh elnök számos befolyásos politikus követelte Liu Hsziao-po szabadon engedését.

Kína a szokásos agresszív módon reagált, s megfenyegette Oslót, hogy "a döntés ártani fog a norvég-kínai kapcsolatoknak". A norvég külügyminiszter úgy válaszolt: a Nobel-bizottság független testület, melynek tagjait az oslói parlament nevezi ki.

Az indoklás szerint Liu "az alapvető emberi jogokért Kínában vívott hosszú és erőtlen küzdelméért" kapta az elismerést. Az 55 éves irodalomprofesszor először 1989-ben vívta ki a hatóságok haragját, mert részt vett a Tienanmen téri diáktüntetésekben. Ezért 1991 januárjában "ellenforradalmi propaganda és uszítás" vádjával elítélték, de a börtönbüntetés végrehajtását felfüggesztették.

Öt évvel később már háromévi átnevelő munkára kötelezték "a közrend megzavarásáért", mert bírálta a Kínai Kommunista Párt politikáját. Liu Hsziao-po egyik vezetője volt annak a csoportnak, amely alkotmányos reformokat, demokratizálódást követelt. A változások igényét papírra vetették, és Charta '08 néven terjesztették; ezért a professzort letartóztatták, és "az államhatalom megdöntésére való felbujtásért" 11 év börtönre ítélték.

Peking minden olyan esetben, ha külföldről tiltakoznak az ehhez hasonló módszerek ellen, a belügyeibe való beavatkozással vádolja a bírálókat. Most is ez történt, sőt meglehetősen ingerült hangon támadtak a Nobel-bizottságra, mondván: az elismerés odaítélése Liu Hsziao-pónak "teljes mértékben ellentétes" a díj elveivel. Thorbjorn Jagland, a testület elnöke azzal utasította el a támadást, hogy a bizottság régóta hisz abban, hogy közeli kapcsolat áll fenn az emberi jogok és a béke között. "Kínában továbbra is egyértelműen korlátozzák a szabadságjogokat" - emlékeztetett Jagland, sőt azt is elmondta: a kínai diplomácia igyekezett nyomást gyakorolni a bizottságra, hogy a díjat ne Liúnak vagy más, emigrációban élő kínai ellenzékinek adják.

A norvég fővárosban figyelmeztettek arra is, hogy Kína sorozatosan megszegi azokat a nemzetközi emberjogi megállapodásokat, amelyeket maga is aláírt. Nem is beszélve arról, hogy a jogok betartását a kínai alkotmány is előírja. Egy norvég diplomata pedig azt hangsúlyozta, hogy Kína regionális nagyhatalmi helyzete az eddigieknél meghatározóbb felelősséget ró rá az emberi jogok betartásának terén.

Köztörvényes b?nök

Liu Hsziao-po felesége

A kínai törvényekre való utalás válasz volt a pekingi külügyminiszter kijelentésére, miszerint Liu közönséges b?nök?, aki megszegte az ország törvényeit. A kínai diplomácia vezet?jének formailag igaza van, mert az irodalomprofesszort nem politikai, hanem köztörvényes b?nökért ítélték el. A kínai bíróságok egyébként lazán értelmezik a törvény bet?jét. A római jognak Kínában nincsenek hagyományai, és az európai típusú büntet? törvénykönyvet is csak a hetvenes évek végén fogadták el.

Ez viszont meglehet?sen szigorú: példának okáért 68 olyan b?ncselekményt - köztük az adóbevallás meghamisítását - sorol fel, melyek esetében a bíróságnak halálbüntetést kell kiszabnia.

A törvények szigorát idén enyhítették ugyan, az olyan súlyos büntetéseket viszont, mint amelyet Liu is kapott, továbbra is elrettentésnek szánják.

Jogvéd? csoportok szerint Liu ítélete célzott válasz volt a vádlott szabadon engedése érdekében megnyilvánuló nemzetközi nyomásra.

Mulatozó bírák

Peking a növekv? gazdasági és politikai súlyának tudatában egyre kevésbé veszi figyelembe az igazságszolgáltatási rendszerét ér? nyugati bírálatokat. "A jelenlegi kínai vezet?k el?deiknél jóval szabadabbnak érzik magukat, ezért figyelmen kívül hagyják a nemzetközi nyomást" - mutatott rá Jerome Cohen, a New York-i

Egyetem kínai jogrendszerrel foglalkozó szakértője.

A kínai magabiztosság idén januárban odáig erősödött, hogy drogcsempészsért méreginjekcióval kivégeztek egy zavarodott brit állampolgárt, noha a kínai büntető törvénykönyv rögzíti, hogy elmebeteg nem vonható felelősségre. A bírák jót mulattak a vádlott összefüggéstelen vallomásán, ám nem tartották szükségesnek, hogy pszichiáterrel is megvizsgáltassák a pakisztáni születésű férfit. "Elmúltak azok az idők, amikor kívülről lehetett diktálni nekünk, megszabva, mit tegyünk. Megmutatjuk, ki az úr a háznál" - foglalta össze a kínai vezetés hozzáállását a ZDF német tévé pekingi tudósítója.

Pedig Peking számtalanszor tett ígéretet az emberi jogok tiszteletben tartására. A fogadkozások a 2008-as nyári olimpia megrendezése előtt sokasodtak meg, mert a Nemzetközi Olimpiai Bizottság az alapvető jogok betartásához kötötte a játékok jogának odaítélését.

Természetesen senki nem hitte, hogy Peking többpártrendszerű parlamenti demokráciát fog bevezetni, de azért élt a remény, hogy a világ legnagyobb sporteseménye talán jobb helyzetbe hozza a helyi ellenzéket. Nem így történt. Peking fittyet hányt a nemzetközi nyilvánosságra, akadályozta a külföldi újságírók munkáját, a világhálón elérhetetlenné tette a számára nemkívánatos oldalakat, szívesen vetette a tüntetőket.

Párttagok lázadása

Miközben a pekingi hatóságok kampányt folytattak Liu Hsziao-po ellen, újabb, az eddigieknél fajsúlyosabb nyílt levélben sürgették a demokratizálódást Pekingben.

Ötszáz neves kínai személy követelte a szólásszabadságot, alkotmányellenesnek nevezve a cenzúrát. Levelüket a kínai törvényhozáshoz címezték. Az aláírók között van Li Ruj, Mao Cetung néhai elnök volt titkára és a Zsenmin Szipao című pártlap volt főszerkesztője.

Ott van még a China Daily című angol nyelvű napilap volt főszerkesztőjének neve; aláírta a levelet a Hszinhua hírügynökség volt alelnöke, a Politikatudományi és Jogi Egyetem egykor volt elnöke, a kuangcsoui katonai parancsnokság politikai osztályának volt helyettes igazgatója, illetve a Központi Pártiskola egyik professzora. Ez már komolyabb rést üthet a kínai ideológia nagy falán, mert ezeket a veterán politikusokat nem lehet csak úgy köztörvényes bűnözőknek nevezni. Olyan emberekről van szó, akiknek komoly befolyásuk van a társadalomra, 97 százalékuk párttag.

"A médiának a párt és az állami apparátus közvetlen ellenőrzésétől megszabadulva, viszonylagos függetlenséget kell kivívnia" - állapítják meg a levél megfogalmazói.

hetivalasz.hu/ G. Fehér Péter

Ajánló

